

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационен труд

за придобиване на образователната и научна степен „Доктор“

Относно:

Дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“ в професионално направление 3.7. „Администрация и управление“, докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство“.

Автор на дисертационния труд: *Радка Георгиева Траянова*

Тема на дисертационния труд:

„Административен реинженеринг в териториалните звена за държавен здравен контрол и промоция на здраве“.

Основание за представяне на рецензията:

Участие в състава на Научното жури по защита на дисертационния труд, съгласно Заповед №224/05.04.2023 г. на Ректора на ВСУ „Черноризец Храбър“ – Варна.

Член на Научното жури:

*проф. д-р Ивайло Цветанов Стоянов –
Висше училище по телекомуникации и пощи – София*

- 1. Актуалност на разработвания в дисертационния труд проблем в научно и научно-приложно отношение. Степен и нива на актуалността на проблема и конкретните задачи, разработени в дисертацията.**

Дисертационният труд е в размер на 277 страници и се състои от увод, изложение в 3 глави, заключение, насоки за бъдещи изследвания, справка за научните приноси, библиография и 6 приложения.

Темата на дисертационния труд е особено актуална в областта на изследвания проблем, който е свързан с административен реинженеринг в териториалните звена за държавен здравен контрол и промоция на здраве.

Реинженерингът непрекъснато се развива и се апробира в редица научно-практически области, което разкрива поле за научна и практико-приложна дейност в материалното и извън материалното производство.

На тази основа все още съществуват нерешени проблеми, в това число и за постигане на ефективни и целесъобразни резултати от приложимостта на реинженеринга в сферата на държавния здравен контрол и промоцията на здраве. Именно на решаването на част от възникващите проблеми е посветен дисертационния труд.

С тази трудно достижима, но не невъзможна задача се е заел авторът на дисертацията. В обхвата на разработване на административния реинженеринг в териториалните звена за държавен здравен контрол и промоция на здраве, докторантът е вложил много усилия и иновативно мислене за препроектиране на изследваните процеси чрез реинженеринг.

В тази връзка обекта, предмета, авторовата теза, целта и задачите на научното изследване напълно съответстват на съдържанието на дисертацията и автореферата към нея.

2. Степен на познаване на състоянието на проблема и творческа интерпретация на литературния материал

За постигане на поставените задачи докторантът е извършил широко обхванат литературен обзор, който обхваща 132 литературни източници, на български, руски и английски език, с интернет ресурси.

По-голямата част от литературните източници, които е използвал докторантът са световно признати монографии, статии и доклади от бази данни в съответната научна област. При извършените критични анализи

докторантът показва задълбочено познаване на проучваната област, като демонстрира логична последователност в множеството изследвания, които е направил.

Авторът е проучил теоретичните постановки на реинженеринговата концепция и нейното приложение в различни области на науката и бизнес практиката. От това е видно, че докторантът е изследвал в дълбочина съвременното състояние по поставената проблематика, а направените изводи, отразяващи постигнатите резултати и нерешените проблеми в дадената област са му послужили за аргументирано формулиране на целта и задачите на дисертационния труд.

3. Съответствие на избраната методология на изследване и поставената цел и задачи на дисертационния труд с постигнатите приноси

За осъществяване на целта и решаване на поставените задачи докторанта прилага научно-изследователски методи, подходи и инструменти в конкретните проучвания, обвързани с изследователските хипотези в дисертацията. На тази основа е разработена методология, състояща се от три изследователски хипотези.

По отношение на първата изследователска хипотеза е проведено експертно проучване, като е приложен документален метод с критичен анализ на съдържанието на литературни източници и нормативни документи относно теоретичните постановки за реинженеринг на работните процеси.

Във връзка с втората изследователска хипотеза в дисертационния труд е проучена необходимостта от административен реинженеринг в териториалните звена за държавен здравен контрол, като са приложени

документален метод, емпиричен метод (наблюдение чрез участие) и експертен анализ с проследяване на причинно-следствени връзки.

Третата изследователска хипотеза е структурирана въз основа на две експертни проучвания. В първото експертно проучване са приложени функционален анализ, процесен подход, холистичен подход, пряко наблюдение чрез участие и експертен анализ. На тази база е разработена собствена методология за оценка на дисбалансите на процесите за промоция на здраве, от гледна точка на холистичния подход на комплексни нива: политики- f_1 , организации- f_2 , процеси- f_3 , ресурси- f_4 и хора- f_5 . Второто експертно проучване е резултат от предходното спрямо приложението на реинженеринга в образователните институции в полза на образованието в здравната сфера. Идентифицирани са работните процеси чрез анализ на съдържанието на нормативни и стратегически документи, функционален анализ при използване на хуманистичен и процесен подход. Въз основа на това е разработен авторски модел на методология за образование в здравната сфера – HEALTHY.

Всичко това позволява да се формират конкретни приноси на докторанта с научен и научно-приложен характер. Представеният дисертационен труд е добре илюстриран с достатъчен брой фигури и таблици (39 фигури и 6 таблици в основния текст). Всички те имат пряко отношение към решавания проблем.

4. Приноси в дисертационния труд

В съответствие с избраната тематична област, считам че в дисертационния труд на Радка Георгиева Траянова могат да се обособят научни и научно-приложни приноси, които са добре обособени в дисертационния труд и автореферата към него.

Основни научни приноси на дисертационния труд следва да се считат:

➤ Проведен е задълбочен анализ за състоянието на реинженеринга, като съвременен подход за препроектиране на работните процеси в публичната сфера.

➤ Систематизирани са теоретични постановки на административния реинженеринг, на базата на което са предложени дефиниции за неговата същност, работен процес в администрацията и методология за приложение на административния реинженеринг.

➤ Разработена е съвременна иновативна референтна рамка за изследване и приложение на административния реинженеринг (ТАИСС), която е съставена от 5-компонента, обособена като модел 5+.

➤ На основата на изучаване и сравнителен анализ е разработена пътна карта за административен реинженеринг, адаптирана към особеностите на публичната администрация.

➤ Разработени са авторови критерии за оценка на административните процеси по степен на развитие, според необходимостта от реинженерингови инициативи.

➤ Разширен е обхвата на приложението на реинженеринга към конкретна административна сфера - Държавния здравен контрол и промоцията на здраве. В тази връзка са обосновани възможности за приложение на административния реинженеринг за целите на образованието в здравната сфера.

Също така считам, че основни научно-приложни приноси са:

➤ Разработени са модели на работни процеси в РЗИ - Варна и са изведени техните несъвършенства, чрез използване на „скритото“ познание на служителите в администрацията и прилагане на подхода „отдолу-нагоре“.

➤ Разработени са модели на работни процеси в РЗИ - Варна, диагностицирани за административен реинженеринг, така че да се ускори прехода от електронно управление (e-Governance) към дигитална трансформация на администрацията (t-Governance).

➤ Административните процеси за промоция на здраве са обвързани с детерминанти, което позволява на автора на дисертационния труд да ги оцени по степен на развитие на база разработени авторови критерии.

➤ Разработена е рамкова методология за здравословно образование - HEALTHY, която интегрира принципите на хуманистичната педагогика, промоцията на здраве и административния реинженеринг.

➤ Въз основа на рамковата методология HEALTHY е направена предварителна оценка на въздействието на здравната дейност, относно прилаганите образователни методи, подходи и инструменти в иновативни училища.

В обобщение може да се каже, че научните и научно-приложните приноси са коректно отразени и съответстват на резултатите за които се претендира в дисертационния труд и автореферата към него.

5. Преценка на публикациите по дисертационния труд

По проблемите на дисертационния труд докторантът покрива изискуемия минимум научни публикации, достатъчни за оповестяване на тематиката, идеите и резултатите от дисертационния труд.

Основни постижения и резултати от дисертационния труд са публикувани в три (3) броя научни статии в списания и един (1) доклад в Сборник с доклади на „Националната школа за докторанти и млади изследователи в социалните науки“. Три (3) от публикациите са самостоятелно дело на докторанта и една (1) е публикувана в съавторство

с научния ръководител.

Всички публикации показват научно-изследователската и практико-приложната дейност, извършени от докторанта по тематиката на дисертационния труд. Съдържанието на публикациите представя в голяма степен научните и научно-приложните постижения на докторанта в дисертационния труд.

6. Оценка на автореферата на дисертационния труд

Авторефератът е с общ обем от 44 страници (формат А4), съответства на възприети изисквания, като отговаря на структурата и съдържанието на дисертационния труд. Отразени са нужните компоненти за неговото оформление, което позволява получените резултати и приноси да достигнат до по-голяма научна и обществена аудитория. В авторефератът се забелязват някои технически грешки и стилистични неточности, които не омаловажават значимостта на дисертацията и трудът на докторанта.

7. Мнения, препоръки и бележки

Считам, че представеният дисертационен труд представлява самостоятелно и задълбочено научно изследване на значим и актуален проблем в областта на административния реинженеринг в териториалните звена за държавен здравен контрол и промоция на здраве.

Приемам, че дисертационния труд е формиран целесъобразно в структурно отношение, и показва персоналният подход на докторанта по поставения проблем. Убеден съм, че целият материал е достоверен, подкрепен с реални данни, които са събрани от публични институции в Република България. Докторантът е положил много усилия и е вложил много енергия при разработването на дисертационния труд.

Към съдържанието и научно-практическите резултати в дисертацията нямам съществени критични бележки. Бих препоръчал на докторанта в бъдещата му научна работа да изследва ролята на реинженеринга в администрацията от гледна точка на поведението на човешкия фактор, нагласите, възприятията и отношението на хората при препроектиране на административните процеси и евентуалната съпротива от това.

8. Заключение

Считам, че представения дисертационен труд напълно покрива изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, на Правилника на ВСУ „Черноризец Храбър“ и на критериите за присъждане на исканата образователна и научна степен.

Във връзка с горепосоченото предлагам на Уважаемото Научно жури да присъди на Радка Георгиева Траянова, образователната и научна степен "ДОКТОР" по професионално направление 3.7. „Администрация и управление“, докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство“.

Дата: 26.04.2023 г.

ЧЛЕН НА НЖ:

(проф. д-р Ив. Стоянов)